

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrata:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
sena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracije in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Našim volilcem!

Volitve poslancev za deželni zbor Kranjski
so končane.

Zmaga naša v kmečkih občinah je slavna,
enoglasna skor povsod, le v Kočevskem okraju
se je par slovenskih volilcev izneverilo domo-
vini svoji in je zato zmagal z enim samim
glasom kandidat Kočevski. — V mestih in trgih
pa žalibog ni bil izid volitev tak, kakor smo
smeli pričakovati; le Kranja in Škofje loka ni
strla nemčurstva „boa constrictor“; ona sta
rešila čast matere Slovenije, da je izvoljen bil
naš kandidat. V drugih mestih in trgih zmaga
naša pa zato nikakor ni bila mogoča, ker
mного domačih izdajalcev ni bilo sram poma-
gati tuji sili, kakoršne nikdar nikoli nismo še
doživeli, dokler volimo za deželne zbornice, in
ktero svetu odkriti bodo poslanci naši priliko
imeli na drugem mestu.

Če tudi smo po takem večinioma sedaj
propali, propali smo pošteno, — ali more na-
sprotna nam stranka to o svoji zmagi reči,
kazal bode pretres volilnih dokumentov.

Možje slovenski! Vlada Vam je, ko je
največ dela bilo po kmetih, naložila težko breme
potovanja k volitvam v oddaljene kraje. Vi
ste v zavesti domovinske dolžnosti srčno pre-
magali to neizgodo o hudi vročini: ljubezen do
domovine Vam je hladila čelo, in zaupanje na
zmago Vam je krajšalo pot. Ni Vas prišlo na
volišče le po 10 in 12, prišlo Vas je na sto-
tine, prišli ste skoro da vsi.

Narodni volilni odbor se je z živim za-
upanjem obrnil do Vas domorodcev po kmetih,
trgih in mestih. Vi ste poslušali njegov glas
in zaupanje mu povrnili z zaupanjem, ne bri-

gaje se v ponosni neodvisnosti svoji niti za
sladkanje niti za žuganje protivnikov naših.

Bodi Vam za to očitna prisrčna zahvala!
Narod slovenski v zvezi z odličnimi rodoljubi
in s prečastito duhovščino, ki se po pravici
more zvati biser mile nam matere Slovenije,
bila je skala, na kateri so se razbile grozovite
zapletke in nakane, s katerimi celó sela naša
prepreči se je drznila tuja sila po mnogostranski
komandi in Iškarijotovih srebrnjakih.

Slava zato Vam volilcem, ki ste zvesti
ostali svetinjam domovine naše! Če bode treba,
da Vas narodni volilni odbor zopet kliče na
volitveni boj, čujte njegov glas zopet tako
verno kakor zdaj, in ko se razjasnila bodo
vremena Slovanom v Avstriji, do česar imamo
trdno nado, vidimo se zopet na volilnem bo-
jišči z navdušenim klicem, ki se ima odmevati
po planinah in dolinah domovine naše: „ne
vdajmo se!“ Še bo jutri dan!

Narodni volilni odbor
v Ljubljani 16. julija 1877.

Dr. Jan. Bleiweis,
odborna prvomestnik.

Rusija, Poljska in Rim.

Dve dobri novice dohajate k nam; ena,
da se misli v ruskih krogih na to, kako bi
se dosegla sprava med Rusijo in Poljaki, in
poravnale stoletne razprtije med bratskima
narodoma; druga, da se je Rusija sprijaznila
z vaticanom, ter da so dobili poljski cerkveni
organi prepoved iz Rima, objavljati Rusom
neprijazne izpovedi. Koliko je na vsem tem
resnice, se danes če ne more vedeti; mi že-
limo, da bi bilo oboje res, kajti kako zelo

koristno bi bilo to za vse Slovane, to vidimo že
iz srdečega gnjeva, s katerim naši dušmanini te
vesti sprejemajo. Dunajski „Tagblatt“ bruha
žolc in strup na poljske plemenitaše, „kteri
hočejo Poljsko Rusom izdati,“ češ, „sprava
z Rusi bil bi pogin Poljske.“ Tej izjavi se
pač na prvi pogled pozna, da iz nje govori
le sovražstvo do Slovanov. Nemci Poljakov niso
nikdar ljubili, kar priča ravnanje Prusov s
Poljaki na Poznanskem in v Porusiji; s ka-
košno pravico bi potem Nemci po zgubljeni
Poljski solze pretakali? Nemci ljubijo Poljake
nekako tako, kakor volk ljubi jagnje; za svoje
Poljake nikdar še lepe besede niso imeli, pač
pa so mlovali vedno ruske Poljake, če jih
je ruski volk davil; vedno so se veselili, kedar
so se Poljaki spuntali zoper rusko vlado, pa
pomagali jim niso niti z mazincem, čeravno
so vedeli strašno veliko pripovedovati o ruskih
grozovitostih.

Sprava med Rusi in Poljaki bila bi velik
vdarec za vse sovražnike Slovanov, za Slovane
same pa velika dobrota; ne bi pomenila po-
gina Poljske, temveč nov razcvet in začetek
srečne prihodnosti za poljski narod. Nič ve-
selejega bi se ne moglo za Slovane storiti,
kakor če se dožene ta sprava, in izkorenini
dolgi prepri, kateri Slovanstvu najhujše rane
seka.

Enako veselega pomena je druga vest, ko
bi se hotela obistiniti, namreč sprava med
Rusijo in Rimom. Ravno tisti ljudje, ki vedó
toliko slabega o Rusih povedati, so po čudnem
naključju tudi vedno zabavljali čez papeža,
duhovne in cerkev. Ali ni karakteristično, da
ravno tisti listi, organi prostomavtarjev in

Hercegovina, njeni begi in raja.

(Konec.)

Prebivalcev je v Hercegovini okoli 300.000
in so skoraj vsi srbskega rodu. Mnogo imet-
nitnih srbskih družin pa se je poturčilo, ko
so si Turki osvojili deželo in so se bale zgubi-
biti svoje pravice; zato se med begi, agi,
spahi, Mulahi in Efendi nahajajo tudi čisto
srbske družine Ljubovičev, Filipovičev, Babi-
čev, itd. Pravi Turki so večidel le med spahi
(t. j. posestniki državnih zemljiš) in pri po-
sadkah po trdnjavah v Mostaru, Trebinji, Klo-
buku, Stolcu, Niksičih, Kudazinu, Klineu in
Glamosu. Majhen del jih živi tudi po vaseh
pod imenom baliev, zlasti v devnskem okraju
z mestom Devno (starodavnim Dalminium,
nekdanjim glavnim mestom Dalmacije, ki je
od njega dobila svoje ime). Med 300.000
prebivalci jih je 60.000 turške vere, 50.000
katoličanov, 190.000 pa pravoslavni. Turki
imajo tri muftie (višje duhovnike), katoličani
2 škofiji, bosensko za severno, in trebinjsko za
južno Hercegovino, Grki pa imajo svojega škofa
v Mostaru.

Popis razmer med begi (gospodi, mestnimi
gospodarji) in rajo, krščanskimi prebivalci, v
Hercegovini bode bralcem pojasnil pravi vzrok
vednih preprirov in vstaj.

Turki so v Bosno prihruli l. 1463, v Her-
cegovino pa 20 let pozneje. Po svoji navadi
ponudili so podjarmljenim slovanskim rodovom,
ki so se hoteli poturčiti, popolno enakoprav-
nost; drugi pa so morali plačevati dacijo (tri-
but.) Premagani kristjani bili so deloma ve-
likaši (gospodje), deloma kmetovalci. Prvih
preselila se je tretjina v Avstrijo, tretjina po-
ginila je v bojih, zadnja tretjina pa se je po-
turčila. Tudi kmetje so se deloma preselili v Av-
strijo, drugi pa so ostali skoraj vsi kristjani in so
vdali se osodi, da so plačevali dacijo. Njihovi prej-
šnji velikaši, pa tudi tisti, ki so bili prej njihovi
kmečki tovarši, pa so se poturčili, postali so
sedaj njihovi gospodje. Kmete so imenovali
raja, zmagovalci in odpadniki pa so bili „ka-
pitani“ in „begi“. Poslednji so pobirali dacijo,
pa so morali zato s sultanom na vojsko iti,
raja pa so bili vojaščine prosti, dacija je nam-
reč nekako nadomestilo, katero so podjarmljeni
„neverniki“ zato plačevali, da jim ni bilo treba
iti na vojsko.

Begi so patriarhalčno gospodovali čez
rajo; bili so posebna kasta in so se poturčili
samo za to, da so ostali vladajoča kasta. Zna-
čaj njihovega gospodstva bil je značaj gospo-
dičev, ktere je razloček v veri le še bolj ločil
od podložnikov. Vsled tega ostali so glavni
stebri Islama in najbolj zagrizeni boritelji
pravovernosti, ki so se l. 1831, ko je sultan
Mahmud hotel spremeniti vstavo turško, z
Arnavti (Albanci) vzdignili proti vladi turški.
Prikazen, da je Islam gospodska cerkev, na-
haja se le v Bosni in okolici. Beg z zaniče-
vanjem gleda tudi na navadne Turke.

Do l. 1520 obdržala je raja svoja zem-
ljišča. Potem pa so se skoz 200 let pričele
velike turške vojske z Ogersko in Avstrijo in
z vojaki prišla sta ropanje in kuga. Raja je
kupoma umirala, kar pa ni umrlo, preselilo
se je drugam. Ko se je dežela pomirila, pri-
lastili so si begi vso deželo, ki je bila brez
gospodarjev. V miru, kterege sta l. 1739 skle-
nila nemški cesar in sultan, bilo je določeno,
da se ima raja zopet vrniti domov in nazaj
dobiti svojo zemljo. Pa mnogo jih je bilo ne-
zaupljivih in le malo se jih je vrnilo v svoja
prejšnja stanovanja; ti so bili pa prisiljeni po-

judovskih bankirjev, ki so prejšnja leta z ljutim srdom napadali katoliško cerkev, ki so ploskali, ko je pruska vlada preganjala duhovne, in ki so vse vlade hujskali na nje, da si ravno ti listi sedaj demonstrativno s Turki vlečejo in Ruse opravljajo? Že to je dokaz, da mora ruska stvar pravična biti. Katoliška cerkev je prava cerkev krščanska, za to jo sovražijo. Slovani pa v boju s Turkom tudi branijo krščanstvo proti polumescu, tedaj ni čuda, da ima tudi Slovanstvo sedaj ene in iste sovražnike kakor cerkev katoliška. Naravno bi bilo tedaj, da se oba sprijazneta, in ker je Rusija glavna zastopnica Slovanstva, moramo želeto, da bi se Rusija porazumela z Rimom. Pošteni ljudje že spoznajo drug drugega, in postanejo prijatelji; tako se bodeta tudi spoznala in sprijaznila Rim in Petrograd, ter premagala ovire, ktere za sedaj še dela verska razlika. Se vé, da to ne bo po okusu dunajskih judov, pa teh ne bodo za svet prašali. Dokler se bodo ti nad nami hudovali, tako dolgo smemo biti prepričani, da prav ravnamo; žalostni pa moramo postajati, kedar nas ti začno hvaliti, kajti potem ni dvombe, da ravnamo zoper svoje koristi, da napeljujemo vodo na njih mlin.

Steklost nam sovražnih pisunov.

Vzemi v roke kakoršen koli časnik, v katerega zlivajo dopisuni iz slovenskih dežel svoj žolč, povsod boš strmel nad podlostjo, surovostjo, nesramnostjo, steklostjo, kakoršne ne najdeš drugje, kakor v družbi telesno in duševno popolnoma propadlih, spridenih ljudi; kletve pijancev po najzadnjih krčmah, kjer se toči „kratek“ po 2 kr., so ti še prijetni glasovi v primeri z besedami, s kakoršnimi se po takih časnikih ometujejo ne le posamezne veljavne in spoštljive osebe, ampak kar celi narodi. Hrabri Črnogorci so bili tem ljudem „feiges Raubgesindel“, ni čuda tedaj, da kar vso našo deželno ali narodno stranko imenujejo „Gesindel“, vodje narodne pa, ktere spoštuje ves narod, kar naravnost „švindlerje“ — sleparje. Za tako predrznost ni treba toliko poguma, kolikor surovosti, podlosti. Za varnim plotom skrit lahko vsak pobalin kamenje meče za najmočnejši korenjaki; če takim pisunom cenzura nič ne stori, kdo jih

bo li po prstih klepal? Da bi tega ne bilo, bi ti tiči kmalu drugače žvižgali ali pa popolnoma vtihnili; mi bi jim že pokazali, kaj se pravi pri nas zabavljati.

Poguma za tako pisarenje tedaj pač ni treba nikakega, pač pa podlosti, surovosti. In ljudje, ki to pišejo, beró in z denarjem podpirajo, bi bili omikani ljudje, misijonarji nemške, to je za nas edino prave omike?! Kdo li more to verjeti! Jaz si pravo omikane človeka mislim takega, ki ne le več ve, kakor „kmet“, kteri šole nikdar videl ni znotraj, ampak ki se tudi ravna po pravih omike, se spodobno obnaša, čegar prizadevanje je, nikomur škodovati, nikogar zatirati, žaliti, ki se marveč trudi, da vstreže vsakemu, podučuje ljudi, svojo osebo stavi na zadnje mesto. Tako in še bolj omikani, kakor naši nasprotni časnikarski pisuni, so pa bili že pred več sto leti divjaki in soše dan danes Čerkezi in bašibozuki; razloška ni drugega, kakor da oni razsajajo z orožjem, ti pa z besedo in peresom. O enaki priliki — kedar ni treba osebnega poguma, bi pa naši bašibozuki ravno tako delali, kakor turški, ki najraje moré neoborožene ljudi ali take, ki se še z golo pestjo ne morejo braniti. Na klop privezanega tepe lahko vsak otrok.

Jaz ne rečem, da je vsa stranka, h kateri se prišteva ta izmeček in ktera trpi to sodrgo med seboj, zadovoljna s takimi „wegelagererji“ — rokovnjači; če bi kaj takega mislil, potem bi ne imel za naš narod, dokler vlada ta sistem, nikakega upanja. Najbolje bi bilo preseliti se potem v kako tujo deželo, kjer se človek ne zatira zavoljo svojega domoljubja. Če bi se bilo bati, da bodo ti naši „bašibozuki“ kterikrat dobili krmilo v roke, da bi mi padli pod njihovo oblast, potem bi jaz nikakor ne bil porok, da bi se slednjič ne zgodilo to, kar se je turkom v Bosni in Hercegovini. Toda, hvala Bogu! po nemškem pregovoru „drevesa ne rastejo do neba“, in med našimi političnimi nasprotniki niso vsi taki, kakor časnikarski rokovnjači v „turškem listu“, v „Neue fr Presse“ itd.

Ni ga med Slovenci že nobenega bolj veljavnega moža, katerega bi ti grduni ne bili obrali. In od ktere strani? od politične? Kaj še! Tu morejo le malokteremu do kože. Pač

pa poiščejo po vsih kotih in si izmišljujejo slabe lastnosti ali osebne pomanjkljivosti, n. pr.: kako bo ta dober poslanec, ker je na pol gluh, kako oni, ki ne more psov trpeti! Vrh takih bedarij ni jih sram, kar naravnost dolžiti može naše stranke, ki ob volitvah delajo za nas in svari ljudstvo pred sleparji, dolžiti zoperpostavnih, pregrešnih dejanj, kakor je „turški list“ dolžil nekega kaplana, da je ljudem z ognjem žugal, drugega pa, da je za papeža nabrani denar porabil v to, da je volilce slovenske stranke napajal. To lažljivo obrekovanje je bil pač preklicati prisiljen, ali koliko drugega je lagal, kar ni nikdar preklical!

Zdaj se ta sodrga skuša v ovajanji denunciranji. Duhovni se denuncirajo škofu, uradniki in učitelji vladi, ker so delali pri volitvah za nas ali vsaj ne proti nam. Kar naravnost se upije, naj se kaznujejo, ker niso hoteli postati izdajalci svojega naroda. Fej takemu početju! Ali se stranka, h kateri se prištevajo, ne sramuje takega izmečka? Ali tudi tu velja izrek: „Povej mi, s kom se družiš, in povedal ti bom, kdo si?“ Ker ima dandanes vsaka stranka že svoj list, svoje glasilo, naravno, da se sodi po njem. Če je pa nam nasprotna stranka vsa taka, kakoršni so njeni listi, kdo jo bo spoštoval, kdo jo more spoštovati! Mi ne in menda nobeden pošten človek ne.

Z bojišča.

Prehod Rusov čez Balkan je silno vznemiril državnike, vendar pa bodo vlade ostale nevtralne. Le Angleška se nekaj šopiri, pa za svoje prizadevanje žanje le malo hvale in ji še Turki sami ne zaupajo ter so ji odrekli dovoljenje, da bi njeno brodovje smelo jadrati skoz Dardanele. Tudi o Avstriji sodijo, da bode ostala nevtralna in grof Andrassy je boje rekel: „Sprejeli smo vojsko, zato moramo sprejeti tudi dogodke na bojiščih“. Angleška si je sicer dvakrat, namreč meseca novembra lanskega leta in letos meseca aprila prizadevala Avstrijo pripraviti k zvezi zoper Rusijo, pa Andrassy je odločno rekel, da noče dati povoda, da bi razdril prijaznost z Rusijo. Rusija pozna koristi Avstrije na izhodu in je oblju-

goditi se z begi, ki dežele niso hoteli odstopiti, in njihova revščina jih je prisilila, da so sprejeli pogodbe begov. Raja postali so pravi sužnji; zemlja se jim je dala nazaj in dala so se jim tudi semena in živina, zato so pa morali polovico pridelka dajati begom. Tako so tedaj plačevali državno dacijo in razun nje še polovico vrednosti svojega posestva, da so nazaj dobili svoja prejšnja posestva.

Vendar so to toliko časa trpeli, dokler jim kapitani in begi niso naložili novega davka, t. j. tlake. Vsako leto so morali del puste dežele obdelati, ki je potem ostala lastnina begova, in ktere pridelke so sami begi vživali. Zarad tega uprli so se najprvo l. 1839. Dunajska vlada je njihove pritožbe izročila sultanu, ki je bil pa preslab, da bi bil odpravil tlako, ter je le določil, da ne sme trajati čez dva dneva v tednu. Pa ta ukaz se ni izvršil. Vsled novih pritožb sošla se je v Travniku komisija brcegovinskih in bosenskih plemenitažev. Tlako nadomestili so z drugo še bolj hudo davkarsko premembo.

Tako je bilo do l. 1850. Do tega leta gospodovali so begi na Turškem, kar se je dalo. Le kapitani in begi so dotlej nekaj ve-

ljali v deželi. Vezir, ki je v Travniku bival, v notranjih deželnih zadevah ni imel nič govoriti in mohamedanski plemenitaži bili so v vednem prepiru s centralno oblastjo. Še le l. 1852 je Omer paša konec storil temu gospodarstvu, deloma s pregovarjanjem, deloma s silo in žuganjem. Begi so se vdali, da postanejo kakor drugi podložniki in se bodo dali vladati iz Carigrada. Premembe pa, ktere je sultan na korist raji dal, ostale so le na papirji. Njim nasproti ostali so begi pri svoji stari navadi; zato se je l. 1856 do 1858 vnel nov upor; tretji bil je l. 1862; nove premembe bile so obljubljene, pa ne dovršene. Naposled prišla je sedanja četrta vstaja, ktere glavni vzrok je nečlovečnost pri pobiranju davkov.

Davki, ktere mora raja plačevati, so ti-le:

1. „Bedelat askarie“, stara dacija, iz časov osvojitve, ki za može od 16. do 60. leta znaša po imenski vrednosti 22 piastrov (t. j. okoli 2 gld.), ki ga pa od vasi do vasi pobirajo brez ozira na natančno število prebivalcev in vsled tega znaša prav za prav okoli 30 piastrov (skoraj 3 gld.)

2. Vergui, zemljišni in hišni davk, ki

znaša 4 od tisuč. Raja se pritožuje o napačnosti pri cenitvi.

3. Desetina; l. 1867 o priliki popotovanja sultanovega bila je odločena počezna taksa, ki znaša osmi del vseh pridelkov žita, klaje, tabaka, vina, sadja itd. Vlada po dražbi prodaja pravico pobirati desetino tistim, ki največ plačajo, ki pa potem to desetino od ljudi tudi brezobzirno pobirajo. Ljudje se pritožujejo, da jim pobiralci cenilna pisma, pobotnice itd. spisujejo v turškem raji popolnoma neumljivem jeziku, ki si vsled tega pri vsem stiskanju ne morejo pomagati.

4. Brok, poseben davek od barvenih rastlin.

5. Herbatiko, pašni davek po 4 piastre od vsake govedi, ki se pase po planinah, katerih lastnino si država pripisuje.

6. Porez, davek od velike živine, ki se nahaja povsod, kjer „Rada“ ne plačujejo in znaša 10 do 15 piastrov (1—1½ gld.) od glave.

7. Resmi-agnam, davek od drobnice po 2 piastre (20 kr.) od glave.

8. in 9. Prešičji in čebelarski davek po 4 do 10 piastrov (40 kr. do 1 gld.) od

bila jih varovati. Dokler tako ravna, ni vzroka iskati druge politične zveze. To bi se še le tedaj zgodilo, če bi se žalil dunajski kabinet. Andrassy ima prav. Rusija proti Avstriji ravna kar le more prijazno. Rumunska armada ne pojde čez Donavo in bode vsled pogodbe, ki se je imela podpisati te dni, varovala le pokrajine podonavske, in tudi Srbije so se Rusi ognili, ter Srbska ostane nevtralna, če je Turki ne prisilijo v boj, ker žugajo, da hočejo zasedi nekatere kraje njene dežele.

Vsled prehoda Rusov prišla je turška vojna v Bulgariji v hude zadrege. Na severu jim preti ruska vojna v Dobrudži, na jugu so Rusi zasedli Balkan, na zahodu jim je Donava, na izhodu pa morje! Če bodo tedaj v bitvi premagani, jim še ne bo mogoče rešiti se, in na drugem kraju zopet se zbrati.

Novjša poročila naznanjajo, da so Rusi v Dobrudži zasedli od Turkov popuščeni mesti Medjidje in Mangalir.

V Carigradu je vse vznemirjeno, dasi si vlada prizadeva ljudstvo potolažiti. Vnanje vlade hočejo v varstvo svojih prebivalcev nekaj vojnih ladij poslati v carigradsko luko. Turki se tolažijo, da Rusi cepijo svojo moč, kar je pa smešno, ker armada, ki je prišla čez Balkan, znaša najmanj 70.000 mož, kterim se bodo pridružili še bulgarski prostovoljci. Minister pravosodja Hasim paša in divizijski general Safet paša sta odpotovala 18. t. m. v Odrin, da bi to združenje Bulgarov in Rusov zabranila, pa boje ne bosta opravila nič, ker so Bulgari siti turške krutosti. Poročalo se je tudi, da bo Abdul Kerim prijel Ruse med Trnovim in Sistovo, kar pa se ne potrdi, kakor tudi to ne, da bi bili Rusi osvojili mesto Olti, pač pa so že zasedli Kistendže.

Dragoman avstrijsko-ogerskega poročništva je odrinil v Odrin in Jamboli, da se sam prepriča o napredovanju Rusov, ki se jako urno pomičejo proti Drinu, ki je za Carigradom najslavnejši in največi mesto na Turškem. Streljanje iz Kalafata v Vidin se je 16. t. m. zopet pričelo in se je bilo mesto na večjih krajih vnelo. Pri Turn Severinu se je bila pogreznila ruska ladja „Ada“, ktero pa skušajo zopet vzdigniti iz vode in popraviti.

12. in 13. armada ruska se v dveh oddelkih pomičeta proti Ruščuku. Pri tej armadi je tudi carjevič pa velika kneza Vladimir in Aleksej (carov sin), ki se je že pri Nikopolu odlikoval in je od očeta dobil v dar zlato

sabljo za hrabrost. Pri prehodu čez Donavo je car vsakemu vojaku podaril 2 rubelja. Da armadi ne bo primanjkovalo živeža, bode neka družba iz Frankfurta priskrbela na račun vlade ruske 6000 volov. Car je obiskal tudi turške vjetnike in jih vprašal, če so s hrano zadovoljni. Odgovorili so mu, da se jim še nikdar ni tako dobro godilo, in da že 26 mesecev niso dobili najmanje plače. Kdo bi se potem čudil, da se nezadovoljna vojna ne vojskuje s tisto hrabrostjo, ki so jo Turki nekdanj razodevali? Abdul Kerim je odstavljen in višje poveljništvo prevzame Osman paša.

Iz Sinja v Dalmaciji se telegrafuje, da je 3000 vstašev potolklo posadko v Livnem in jo vrglo v trdnjavo, ktero sedaj oblegajo. Tudi so zažgali vasi Celebic, Kovačic Strupnic in Radonic ter odgnali vso živino, t. j. okoli 1000 goved in 3000 ovac.

Iz Azije drugih poročil ni, kakor da so se Rusi z veliko silo vrnili v Bajazid in da pri Karsu stoje na severni, Muktar paša pa na istočni strani.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 20. julija.

Dunajski in budapeški listi so poročali, da je djakovarski škof Strossmayer bosenske begunce priporočil milosti cesarjevi ter se ob enem pismeno obrnil do papeževga državnega tajnika kardinala Simeonija, da bi pozvedel, kako se mu je vesti glede bosenskih katoličanov, ki žele priti pod vladavost avstrijsko. Judovski listi so se zaradi tega silno hudovali nad Strossmajerjem, dasi bi ne bilo nič hudega, če bi bil škof Strossmayer kaj takega storil, ampak le kaj hvale vrednega, ker je višji pastir bosenskih katoličanov in bi bil kot tak le storil svojo dolžnost, če bi se bil zanje potegnil. Pa škof Strossmayer je iz Slavonskih toplic telegrafično naznanil, da je vse izmišljeno, kar so o njem in njegovih pismih pisarili judovski časniki.

V ravno teh listih je bilo nedavno brati, da je Avstrija Turkom zopet odprla luko pri Kleku iz hvaležnosti za to, da Turki Avstriji na ljubo niso vničili Črnogore. Tudi ta novica je izmišljena. Če bi bili mogli Turki zatreti in potolči Črnogorce, bi se gotovo za Avstrijo ne bili nič zmenili; toda junaški Črnogorci so jih z razbitimi glavami zapodili iz

dežele in jim dejansko pokazali, da se od Turčinov ne dajo strahovati in premagati.

Vnanje države.

Angleški poročnik v Carigradu ni službeno predložil, da bi smelo angleško brodovje skozi Dardanele, ampak je to reč samo oficijozno sprožil.

V Carigradu je namesto Savfet paše Aarifi paša postal minister vnanjih zadev, Savfet paša pa minister javnih stavb. Pričakujejo se pa še druge premembe v ministerstvu.

Grška zbornica ni bila še sklenjena, kakor se je zadnjič poročalo, ampak bode zaradi vnanjih dogodkov zborovala še do jeseni. Priprave za vojsko se neumorno nadaljujejo in vojaki neprestano sklicujejo.

Na Srbskem zmagala je vlada pri dopolnilnih volitvah v 18 okrajih; prejšnjih poslancev pa je bilo izvoljenih 17, ki bodo najbrže znova izstopili iz zbornice.

Izvirni dopisi.

Iz Mokronoga, 19. julija. (Huda ura.) Včeraj krog 8. ure zjutraj je razsajala silno huda ura. Na zahodu so se zbirali črni oblaki, ki so nas s strahom napolnovali. Bliski švigajo, grom bobni, v oblakih se sliši šumenje, kakor kadar se toča vsuje. Silna ploha zmirla liže prihaja ter se tudi pri nas vlije, da nali vse seboj odplavi ter zelo pota poškode. Med debelim dežjem švrka tudi toča, vendar ni škode napravila; ako se že prej ni kje zrušila. Med najhujšim nalivom zabliskne in silen tresk se sliši koj v bližini. Treščilo je v novo zidano, še ne dokončano hišo na koncu trga. Notri so utekli pred ploho 3 delavci z bližnjih njiv. Enega moža v kotu slovečega zadene, mu zažge na glavi klobuk ter ga opali po hrbtu, da se nič ne zave. Drugim dvema se ni nič prigodilo. Hvala Bogu, da je bila nagla pomoč pri rokah. Čez kakih 10 minut se je mož že zavedel in bo kmalo okreval. —

Iz Dolenjskega, 17. julija. (Ozira na volitve.) Imeli smo veselo, pa tudi žalostne dneve. — Veseli so bili davei prvotnih volitev in volitev kmečkih poslancev, kar nam jasno priča, da se narodna zavest med prostim ljudstvom očitno vzbuja, da one ve, na kateri strani stoje njegovi pravi prijatelji. Nemčurskih agitatorjev sleparjenje, leganje, obrekovanje in podkupovanje med poštenim prebivalstvom ni našlo odmeva. — Toliko bolj žalostno je, da jih je po dolenjskih mestih šlo dokaj na limanice nemčurske (ter s tem vzročilo propad zmožnega narodnega kandidata Grassellija. Kakor vselej osvetljali so si lice in zdaj vrli Metličani in Črnomaljši, ker so v svoji veliki večini neustrašeno stali pod narodno zastavo. Pokazali so, da „Hotschewerjevi“ goldinarčki, ki jih je pred volitvami poslal za uboge in občinske potrebe, pri njih ne kupijo glasov. Pač dobro, da je „slavni Hotschewer“ izvoljen ker 1000—2000 forintov za revne (nekteri govore še o več) to ni malenkost! Zdaj bo pokazal svojo Demostenovo zgovornost ter svetil s svojo učenostjo na strani „starodavnega rodoljuba“ Dežmana. Pa kaj, ali nista ona dva že v državnem zboru povzdignila svojega glasu za blagor „naše mile očetnjave“, (kakor jo imenuje nemčurski „razgovor o desetletnem ravnanju narodne večine itd.) da se je tresla dunajska lesenjača ter so liberalci kar zijali? In tako bo „Hotschewer“ za Novomeščane in zdaj povzdignil svoj glas. Čujem, da ravno kar je prišel višji na-log, sporočati, o „politische Gesinnung“ vrad-

vsacega prešiča in po 4 piastre (40 kr.) od vsakega panju.

10. Rad, delavski davek. Računijo namreč, da si more mož, ki ima konja, vsako leto zaslužiti 2500 piastrov, (okoli 250 gld.), če pa dela samo z rokami, vsaj 1000 piastrov (okoli 100 gld.) Po temu računu mu tedaj nalože davek ki znaša štirideseti del gori preračunjenega zaslužka, ne zmenivši se za to, ali ga res ima ali ne. Razun tega mora kmet tudi popravljati ali narejati državne ceste; rečejo sicer, da mu bodo plačali njegov trud in da ga zadene to delo le 4 do 8 dni; v resnici pa mu ne plačajo nič in mora tudi delati veliko dalje. Tudi mora prevaževati vojaške reči in delati enako tlako.

Ljudje se ne pritožujejo čez davek sam, ampak najbolj čez pobiranje po davkarijah, ki ljudi stiskajo, kar morejo.

Pristavek vredništva. Te črtice smo posneli iz enkrat že omenjene knjige „Illustrirte Geschichte des Orientalischen Krieges“, ki izhaja pri A. Hartlebenu na Dunaji in v Budapešti in ktere je

ravnokar na svetlo prišel 9. snopič. Kakor je iz gori navedenega odlomka razvidno, ta zgodovina opisuje v lahko umevni pisavi razmere na Turškem, ki so dale povod zadnemu vstanku in lanski srbsko-turški in sedanji rusko-turški vojski. Tudi jo kinča premnogo lepih izvrstno po fotografijah izdelanih podob najbolj znamenitih oseb, kakor vladarja ruskega, turškega, srbskega, črnogorskega raznih državnikov, in vojskovodjev ruskih srbskih in turških itd., kakor tudi vojvodov vstaških. Dalje se v njej nahajajo podobe najimenitnejših krajev, mest, trdnjav in bitev. Tudi ste pridjani dve karti evropskega in azijskega bojišča. Dogodki se popisujejo v lahko umevnem jeziku, in kolikor smo iz dosedanjih snopičev razvideli, prav objektivno in mikavno, zato priporočamo to zgodovino vsem, ki jih sedanja za kristjane in Slovane na Turškem tolikanj znamenita vojska zanima. Obsegala bo 20 do 25 snopičev, kterih vsak velja 25 kr. in se dobiva v knjigarni Otokarja Klerra na Starem trgu v Ljubljani.

nikov. Za prihodnji zvancement se priporočajo posebno g. okrajni glavar Kerški pa njegov komisar. Ta se je prav pridno vozaril okoli ter ljudem prigovarjal. Pri šentjanski volitvi je neki hotel vse plačati, kar so bili kmetje že izpili in kolikor bi bili še hoteli — a ponosno še slišati niso hoteli. V Škocijanu v svojej gorečnosti popraša nekega gospoda za svet, kateri nemčurji naj bi se izvolili. Ta mu nasvetuje tamkajšnjega zdravnika g. P. Varavna, ker tam edini nemške časopise bere, in še kake 3 može. Res ti so izvoljeni, komisar zmage vesel oddrči v Krško; tam hitro popraševanje, kako je? . . . Vse dobro, vse „verfassungstreu“ . . . K sreči nazoč narodnjak razjasni, da je stvar ravno narobe, ker imena to pričajo . . in tako so se nemčurji pobirali z dolgimi obrazi.

V Šmarjeti, kjer so si bili zmage po polnem zvesti, glavni steber nemčurjev, ondašnji župan, boje še glasu ni vjel. — Pripoveduje pa se iz zanesljivega vira, da je bil mokronoški župan že prej obljubil okrajnemu glavarju, da se bojo po njegovi skrbi izvolili sami nemčurji. Pa še tukaj ni šlo tako gladko ker glej! dva narodna sta prodrila, ter tako rešila čast Mokronogu, da v Trebno ni poslal samih izdajic narodnih. Njuni imeni ste Janez Šašel in Franc Penica, oba odlična tržana; zadnjemu je priporočati večje odločnosti, ker je menda en glas zavrgel, volilši barona Berga, mesto narodnega Potočnika. — Naj sijajniši se za more imenovati zmaga v Št. Rupertu, kjer je za vselej nemčurstvu odklenkalo. Posebne zasluge za dober uspeh ima, kakor mi je prijatelj mimo potovaje pravil, J. Zajec. Ta prijatelj je slišal po volitvi može se pogovarjati ter je spoznal iz njih besed, da bodo stali od slej zanaprej kot skala. — Pa še tam, kjer je grajščina Vesteneck-ova, na Mirni, kjer so se imeli zvečer pred volitvijo nemčurji od daleč in od blizu zbirati, niso dobili Vesteneckovci več ko po 3 glasove, še toliko ne, kot je menda vsak litrov vinčka spil, ker je nepristranski volilec rekel, da so nekteri vsi zaspani se peljali na volišče. Na Mirni so jih slišali resničnih in primernih besedi. Značajno sta se obnašala volilna moža Šular in Sovan. Sploh se za more reči, da so ravno kraji od Radeč, Boštanja . . do Trebnjega, koder so dozda nemčurji skoro neomejeno šarili, jim zaklicali zdaj osodepolni „memento mori!“ In za naprej bodo ti možaki, tako trdno upamo, zbirali krog sebe svoje sosede, jih svarili pred zvijačami nasprotnikov, da bodo vselej kot en mož stali pod tistim praporom, ki nosi staroslavni napis: vse za vero, dom, cesarja.

Izpod Štefanje gore, 16. julija. Poročal sem Vam zadnjič o srečnem izidu volilnih mož za kmetijske občine v tem kraju in o nasprotni agitaciji, rekel sem, da tu stojimo, kot skala in z združenimi močmi tudi premagamo nepoštenega našega političnega protivnika. Tako se je pokazalo tudi v slavnem starodavnem Kranji pri volitvi deželnega poslanca 10. t. m. — Neki častiti volilec iz našega kraja, zaklical je Kranjcem ob priliki volitve deželnih poslancev kranjskega okraja 7. t. m. te le besede: „Mestjani! posnemajte nas po svojem prepričanju, in zmaga bode naša!“ Zmaga je bila res naša.

Ves narod kliče Vam, narodno mislečim Kranjskim in Loškim mestjanom: Slava! Nasprotne agitacije v mestih, mi deželani ne moremo natančno kontrolirati; vendar, kar poizvemo iz gotovih virov, nam je dolžnost naznaniti, da se naposled izpoznamo in se učimo manevrov nasprotnikov. V prodajalnici

Dolenčevi prodaja njegovo blago par komijev; med temi mlad golobradec. Vsi ti so mirne kupovalke v prodajalnici nadlegovali z volilnimi agitacijami tako predrzno, da bi človek mislil, gospodar te štacune je kak turški paša, ne pa trgovec v staroslavnem Kranji. Ko pride kmečko dekle v štacuno kupovat potrebnega blaga, jamejo strežniki, mesto da bi ji razkazovali blago in ceno pripovedovali, v enomer agitirati za svojega šefa g. Dolenca, kot deželnega poslanca. S kakimi sredstvi? — Začenši: Po deželi so pa pri prvih volitvah samo f. . . . zmagali! Da jih ni sram, da se f. . . . držé! Bodo že videdli, kaj bode, če f. . . . zmagajo! — Ko dekle nesramnim fantalinom odgovori: Da! gospodje duhovni v naših očeh še vedno toliko veljajo, kot marsikteri drugi gospodje, se agitatorji tako razsrdé, da eden celo izusti: Le držite se f. . . . talarjev, bodete videli, če bodo f. . . . zmagali bodete imeli 15% davkov več! — Tako, g. Dolenc, so Vaši služabnik za Vas, kot deželnega poslanca agitirali. Ali so to delali z Vašo vednostjo? Menda že, če pa ne, pazite bolje na nje, kot da se ponujate za poslanca. Ta slučaj je le en sam, kar smoga mi poizvedili, pa predobro ilustrira nemčursko stranko. Le tako naprej, pa bomo kmalo dospeli v blažene čase „Faustrecht“. Narodne svetinje nam izrujte, pri njeznim spolu začenjajte sveto versko reč uničevati, potem bodete nam jako žalostno prihodnost z vašimi lažnjivimi obljubami pripravljali. Povemo vsem, da se bomo za sveto nam stvar nevstrašeno borili — nasprotnike izpoznavamo od dne do dne; zato hočemo vedno stati na straži! — Drugič kaj o slavnem domuhodu nemčurskih Kamničanov in mastni postrežbi pri Golobu v Št. Jurji.

Domače novice.

V Ljubljani 21. julija.

(Duhovne vaje) se bodo letos obhajale od 20. do 24. avgusta; vodil jih bo slavnoznani karmelit pater Luka, ki jih je že dvakrat imel. Duhovniki, ki se jih hočejo vdeležiti, naj to kmalo naznanijo dekanom, dekani pa naj imena sporočé škofijstvu vsaj do 4. avgusta. Red ostane kakor doslej; pričetek bo 20. avgusta popoldne ob 5. uri, sklep pa bo 24. avgusta zjutraj.

(Koncert slavnega Franja Krežma) bil je sinoči obilno obiskovan. Sodeloval je tudi g. Noll, ki je prišel z Dunaja ter se je odlikoval s svojim petjem. Več prihodnjič.

(Godna preskušnja) na ljubljanski gimnaziji se je vršila ta teden, in izmed 29 dijakov delalo jo je 28, in izmed teh dostalo izvrstno 8, dobro 19, in 1 je odstavljen za dva meseca. Sploh se more reči, da se je sedanja osma šola držala vrlo dobro, in da domovina slovenska smé se nadejati vrlih bratiteljev v hudih časih. Znamenito je pač to, da njih sta v I. šoli l. 1870 bila v dveh razredih skupaj 102, in izmed le-teh dospelo jih je 23 v VIII. šolo, nekteri so prišli od drugod ali pridružili so se pozneje, vsi drugi šli so po svetu ali rakom žvižgat. Razun teh delali so štirje vnani preskušnjo, toda ne zdelali. Dva sta padla za eno leto, dva pa sta odstavljena za dva meseca. Očitna je pri tem korist očitne ali javne šole pri tako raznih in mnogih naukih, kateri se zahtevajo dan danes.

(Na gimnazijo ljubljansko) prideta prihodnje leto g. Vodušek in g. Proško iz Linca za zgodovino na mesto umrlega g. Hönigga. Na realki pa so suplenti Koller, Prost in

Levec postali definitivni učitelji, Aleksander Supan pa gre za profesorja na gimnazijo v Černovce.

Razne reči.

— Duhovske spremembe v ljubljanski škofiji: Č. g. Janez Brenc pride iz Čemšenika za kaplana na Brdo, č. g. Valentin Orehek pa iz Št. Lorenca v Čemšenik. Razpisana je fara Vreme 10. t. m.

— Učiteljske službe so razpisane: V Krškem dve, ena s 500 gld. in ena s 450 gld. letne plače. V Radečah (400 gld.) v Mokronogu (450 gld.), v Šentjerneju (400 gld.), v Čatežu in na Raki 500 gld.) V marnberškem, slov. graškem in šoštanjanskem okraju na Štarskem pa je izpraznjenih 11 služb.

— Dr. Fr. Simonič našrojak v Gradcu je imenovan amanuensis na vseučilišni knjižnici na Dunaju. Isto službo je imel nekaj slavni Kojitar.

— Požar. V Logu poleg Brezovice je v četrtek zvečer okoli polnoči treščilo v hlev gospodarja Franceta Petriča, ki je pogorel. Pri tem je zgorelo tudi 8 konj, 2 kravi, 2 telici, 4 voli in 13 prešičev.

Umrli so:

Od 16. do 19. julija: Ana Fiala, jetniškega čuv. ž. 28 l., za protinom. Jožefina pl. Rus, sodnijsk. of. o. 11. d., vsled slabosti. Janez Tomc, gostiln. o. 19 m. za vtriplj. možganov. Monika Reichel, mestna reva 90 l., vsled starosti. Ana Novak, bukvoveza o., vsled slabosti. Angela Gregor, jetnik. kontrolorja ž. 36 l., za jetiko. Neža Zdešar, gest. v. 83 l., za pljučnico.

Telegrafične denarne cene 20. julija.

Papirna renta 62.75 — Srebrna renta 67.70 — Zlata renta 74.15. — 1860letno državno posojilo 113. — Bankine akeije 774 — Kreditne akeije 155.10 — London 123.80 — Srebro 109.50. — Ces. kr. cekini 5.91 — 20-frankov 9.86.

Denarstvene cene 19. julija.

Državni fond.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	62.05	62.25
5% renta v srebru	68.65	67.80
4% renta v zlatu (davka prosta)	74.35	74.80
Srečke (lozi) 1854. l.	109.—	109.50
„ „ 1860. l., celi.	114.—	114.40
„ „ 1860. l., petinke	122.25	123.—
Premijski listi 1864. l.,	132.—	132.50
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	96.50	97.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	96.—
Ogerske po 5%	76.25	76.50
Hrvaške in slavonske po 5%	84.—	84.50
Šedmograške po 5%	75.—	74.50
Delnice (akeije).		
Nacionalne banke	805.—	807.—
Unionske banke	49.75	50.50
Kreditne akeije	151.30	151.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	680.—	690.—
Anglo-avstr. banke	68.25	68.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	160.75	161.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	120.—	121.—
„ 50 „ „ „	60.—	61.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	29.—	30.—
Salmove „ 40 „ „ „	37.—	38.—
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	28.50	29.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	30.—	30.50
St. Genois „ 40 „ „ „	29.75	30.25
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	25.25	25.75
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	21.50	22.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.96	5.97
Napoleonsd'or	9.94	9.95
Srebro	109.50	109.60

Med. in Chirurg.
dr. L. Jenko, (2)
 c. k. fizikus, zdravnik za oči itd.,
 ordinira na mestnem trgu št. 21 (v Petričičevi hiši), od 9. do 11^{1/2} ure dopoldne.